

Transskription af:

TEKLA

Episode 5: Det sidste håb

Vært: Louise Trier

Medvirkende: Thomas Husted Kirkegaard, musikhistoriker og Soleima (Sarah Mariegaard). Teklas stemme: Julie Bang

Udvikling og tilrettelæggelse: Louise Trier og Isa Naja Buhl

Redaktør: Rune Sparre Geertsen

Louise Trier: I dag er en dag, Tekla håber, hun kan slette fra sin hukommelse. Hun sidder på sofaen i stuen, og ved siden af hende ligger et spædbarn på et tæppe og skriger. Det er hendes søn få uger gammel. Men Tekla kigger bare tomt ud i luften med mørke rander under øjnene. Hun har stadig smerter efter fødslen, og hun ved faktisk ikke, hvordan det lykkedes hende at komme hen i sofaen. Hun befinder sig i en glasklokke og hører kun babygråd som en fjern larm. Den blander sig med lyden af nogle kvindestemmer i soveværelset. Det er to damer i sorte diakonisseuniformer. De kommer fra børnehjemmet, og de er i gang med at finde babytøj frem fra kommoden og putter det i en medbragt taske. Så kommer den ene af dem ind i stuen til Tekla. Damen fra børnehjemmet tager babyen op og prøver at få ham til at falde til ro. I et svagt ekko hører Tekla damen spørge, om hun har en flaske i køkkenet, men der kommer ikke rigtig noget svar ud af Teklas mund, og hun kigger med et fjernt blik på drengen, da damen fra børnehjemmet rækker ham frem mod hende, så hun kan sige farvel. Damerne vikler drengen ind i et tæppe og tager ham med, da de går ud af hoveddøren og ud i opgangen. Imens sidder Tekla tilbage på sofaen og hører lyden af babygråd blive svagere og svagere. Du lytter til femte og sidste afsnit af Tekla, en podcast om en af Danmarks første og største kvindelige komponister, Tekla Griebel. I sidste afsnit lykkedes det Tekla at skrive Danmarkshistorie, da hun som den første kvindelige komponist nogensinde fik opført en opera på Det Kongelige Teater. Og i det her afsnit sætter Tekla alt ind på at få mere tid til at arbejde med sin musik og komponere flere store værker. Men det, som hun tror, bliver hendes redning, skal vise sig at blive det stik modsatte.

Thomas Husted Kirkegaard: Og der sker altså noget, da de får det her barn. Det er en dyb familietragedie.

Louise Trier: Vi taler også med Soleima igen. Hun fortæller om et uventet dilemma, hun kom i, da hun var gravid og skulle optage en musikvideo.

Soleima: Skal jeg ikke have noget større tøj på, eller skal jeg have den her kjole på, hvor man ser rigtig gravid ud i? Og så er det, man lige pludselig er sådan: wauw, hvor kommer det fra?

Louise Trier: Jeg hedder Louise Trier, og vi er kommet til sidste afsnit af den her historie, som jeg fortæller sammen med forsker Thomas Husted Kirkegaard, der for nylig har genopdaget Tekla og hendes musik.

Thomas Husted Kirkegaard: I kilderne er der jo et enormt hul, efter at hun bliver mor.

Louise Trier: Imens Thomas forsøger at kortlægge Teklas liv fra start til slut, slipper brikkerne til puslespillet en dag op.

Thomas Husted Kirkegaard: Altså før hun bliver mor, kan jeg jo finde alverdens avisomtale, rigtig meget musik, dagbøger og alt muligt. Men det stopper omkring år 1904. Der er stort set ingen kilder. Hun får ikke opført musik længere. Der er ikke omtaler af hende i pressen. Hun forsvinder fuldstændig.

Louise Trier: I 1904 kommer Teklas søn Svend til verden, og med ham får Tekla pludselig en familie at tænke på. Det får store konsekvenser for hende. Men før Svend bliver født, er der jo nødt til at være en far inde i billedet. Så lad os lige træde nogle skridt tilbage i historien og finde ud af, hvordan hun går fra at blive droppet af operasangeren Algot Lange til syv år senere at få en søn. Historien starter med en mand, der hedder Frederik Wandall. Han har indtil nu ventet i kulissen. Temmelig længe, faktisk. Også mens Tekla har været vild med Algot Lange.

Thomas Husted Kirkegaard: Frederik Vandal, han er uddannet teolog og arbejder som kateket, som er datidens betegnelse for en slags hjælpepræst, som underviser og sådan nogle ting.

Louise Trier: Frederik Wandall er 16 år ældre end Tekla, og hun møder ham faktisk allerede i 1895 det vilde år i hendes liv, hvor hun både får opført Skøn Karen i Breslau og I Rosentiden på Dagmar Teatret. Og på en måde er det I Rosentiden, der er skyld i, at Tekla og Fredrik mødes. For i forbindelse med balletten bliver hun nemlig interviewet i en stor portrætartikel i dagbladet Politiken.

Thomas Husted Kirkegaard: Og han synes, at det billede, der er af hende i den her portrætartikel, er så betagende, at han simpelthen bliver nødt til at opsøge hende. Så det gør han. Han dukker op på adressen derhjemme med det påskud, at han har skrevet nogle digte, hun måske kan sætte musik til.

Louise Trier: Tekla er omkring 30, da Frederik står ude foran hendes dør med sine digte i hånden. Han har gråsprængt hår og brune, næsten sorte øjne. Han virker alvorlig og høflig, og Tekla giver ham en kop kaffe. Over kaffen finder hun ud af, at han godt nok er præst, men i virkeligheden banker hans hjerte for litteraturen.

Thomas Husted Kirkegaard: De mødes faktisk mange gange hen over som årene går og må have mødt mange gange sideløbende med at hun har haft det her opblussende forhold til Algot Lange.

Louise Trier: Efterhånden bliver Frederik en ven af huset og dukker tit op på visit. Tekla spiller melodier på klaveret, som hun har skrevet til Frederiks digte, men de taler også om de nyeste romaner og om de store klassikere. Og med tiden får de også hinanden til at grine. Frederik bliver kun mere betaget af Tekla efterhånden som han lærer hende at kende.

Thomas Husted Kirkegaard: Men kærligheden er ikke gengældt fra Tekla side. Hun er dybt forgabt i Algot Lange.

Louise Trier: Tekla gør det klart for Frederik, at hun er interesseret i en anden mand, og det accepterer han. Men nogle år senere, da Tekla er 34, da sker der noget, der vender op og ned på hendes liv, og som får hende på andre tanker. For bedst som hun har lært at instrumentere og har fået opført Skøn Karen med sin egen instrumentation, så dør hendes allerstørste støtte.

Teklas stemme: Julie Bang: I året 1900 mistede jeg min far. Først efter hans død er det gået op for mig, hvad han betød for mig. Mens han levede, var det som om jeg altid havde følelse med selve musikken.

Louise Trier: Det er ikke bare hendes trofaste hjælper, der er gået bort. Det bliver en kæmpe omvæltning for Tekla.

Teklas stemme: Julie Bang: I halvandet år levede jeg alene en urolig og besværlig tilværelse med vandringer til elever, af hvilket jeg havde sytten, foruden at jeg dirigerede en kvartet.

Thomas Husted Kirkegaard: På det her tidspunkt er hun 34 år, ugift og står i et usikkert hverv. Indtil da har Tekla boet med faderen. Da hendes far dør, betyder det, at hun står med huslejen alene lige pludselig og må løbe endnu hurtigere for at tjene til dagen og vejen.

Louise Trier: I sådan en situation er det ikke nemt at være kvinde på Teklas tid. Det er et hårdt liv, hvor det er svært at få pengene til at række, og hun lever heller ikke op til borgerskabets idealer, for

som kvinde forventes det, at du bliver gift og får børn. Så Tekla er desperat. Hvordan skal hendes drøm om at leve som komponist nogensinde gå i opfyldelse med de økonomiske vilkår, hun lever under nu? Og så er det, at en af Teklas veninder overbeviser hende om, at løsningen måske er at blive gift.

Thomas Husted Kirkegaard: Det hun savner aller allermost, det er tid til at komponere. Og det har man ikke, når man bruger hele dagen på at undervise elever. Så hun ønsker sig brændende at finde en mand, som faktisk kan være med til at give hende ro til at dyrke sin kunstart.

Louise Trier: Og det er altså lige præcis her, Frederik Wandall kommer ind i billedet. For selv om hun tidligere har afvist ham, så har de holdt kontakten som venner.

Thomas Husted Kirkegaard: Frederik Wandall tilbyder i hvert fald den ro, som hun leder efter, fordi han er kateket. Han har det her sikre præstekald og får faktisk en rigtig god løn. Hun ved, at han har stået klar i kulissen. Hun ved godt, at han har været interesseret i hende, og han har trukket sig tilbage dengang, at hun var mere interesseret i Algot Lange. Men hun ved, at han stadig er der.

Louise Trier: Det går op for Tekla, at Frederik er en oplagt kandidat til posten som ægtemand og forsørger. Så hun indleder et forhold til ham.

Thomas Husted Kirkegaard: Det er virkelig ikke nogen brændende kærlighedshistorie, der tegner sig, og det er faktisk ret hjerteskerende at læse, hvordan det hele begynder.

Louise Trier: Tekla har selv sat nogle ord på den her såkaldte kærlighedshistorie.

Thomas Husted Kirkegaard: Det hele starter i sommerferien 1901. Og hun skriver i tredjeperson her om sig selv, som om det var en roman. Hun har tit meget fortællende på den her måde.

Teklas stemme: Julie Bang: "Hun satte et firkløver på et brev, hvori hun skrev til ham om et lille hjem. Et fredeligt asyl, som de begge trængte hårdt til. Og han svarede så godt og var så ynglinge agtig, glad og lykkelig. En skuffelse ventede dem dog ved deres første møde. Det er langt lettere at elske i fantasien end i den materielle virkelighed".

Louise Trier: Det er sommer i København, og Tekla er på vej for at mødes med Frederik i en park i nærheden af hendes lejlighed. Hun er spændt og lidt nervøs og skutter sig, mens hun spadserer af sted på grusstien. For vinden er kold, selv om det er sommer, og solen skinner fra en skyfri himmel. Hun får øje på ham. Han sidder på en bænk og venter, men hun kan ikke lade være med at bemærke, hvor hvidhåret han egentlig er blevet, siden de lærte hinanden at kende for seks år siden. Han er også blevet lidt krumrygget, og han stirrer på hende med sine ravesorte øjne, mens hun nærmer

sig. Hun sætter sig ret op og ned på bænken ved siden af Frederik. Hun ved ikke, hvad hun skal sige, så de udveksler høfligheder og taler om vejret. Der er pinlig tavshed, og så er det, at han lægger sin kolde hånd på hendes. Hun stivner med et sæt og rejser sig op fra bænken.

Teklas stemme: Julie Bang: "Da han kom hende nær, blev hun endnu en gang frastødt af ham. Hun synes ikke, at hun kunne holde af ham. Hun blev grebet af panik og ville for enhver pris gøre sig fri".

Louise Trier: Men Tekla fortryder, og da hun vender sig undskyldende om mod Frederik, opdager hun, hvor bedrøvet han pludselig ser ud.

Teklas stemme: Julie Bang: Ved at se hans skuffelse vågnede det gode i hende. Nu ville hun.

Thomas Husted Kirkegaard: Jeg synes, det er ret hjerteskræende at læse, at ved at se hans skuffelse vækkede det gode i hende. Nu ville hun altså. Så man får fornemmelsen af, at der har været også en rent fysisk altså, der har de måske ikke lige der... har hun måske ikke lige været super tiltrukket af ham.

Louise Trier: På trods af at Tekla ikke er tiltrukket af Frederik, så bliver de altså forlovet.

Thomas Husted Kirkegaard: Ja, det virker ikke som noget hun gør af ren kærlighed, men noget hun gør af hensyn til et andet menneske. Det virker jo til at hun gør det lidt af medlidenhed.

Louise Trier: Men så tager Frederik en beslutning, der ændrer Teklas fremtidsudsigter totalt.

Thomas Husted Kirkegaard: Kort efter at de er blevet forlovede, så finder han ud af, at han nok i virkeligheden slet ikke er troende. Og det er jo ikke så smart, når man er hjælpepræst. Så han siger sit sikre job op, mister sin gode løn og mister den gode pension. Og så prøver han at slå igennem som digter.

Louise Trier: Så nu er der altså to kunstnere i det her forhold. Og Teklas forhåbninger om økonomisk sikkerhed falder totalt til jorden. Stik imod sit ønske er Tekla altså stadig afhængig af at undervise for at få brød på bordet. Men Frederik er ikke den eneste, der stikker en kæp i hjulet på Teklas planer.

Thomas Husted Kirkegaard: Nogle af de sange, hun har komponeret i årene, hvor hun bliver forlovet med Frederik Vandal, sender hun til udgivelse på Henrik Hennings Musikforlag. Og hun får et brev tilbage. Hun kalder det selv et mærkeligt brev fra direktør Hennings.

Teklas stemme: Julie Bang: Ordlyden har jeg glemt, men meningen var, at det var ligegyldigt, hvor smukt og godt det end var det, som jeg skrev. Det ville ikke udkomme. Det var ikke en salgsvare.

Thomas Husted Kirkegaard: Hun får altså klar besked fra Henrik Hennings om, at det er sådan set ligegyldigt, hvor god musik Tekla skriver fra nu af, han vil ikke udgive det længere.

Louise Trier: Henrik Hennings er åbenbart ikke helt, hvad han har givet sig ud for at være, siden han vender på en tallerken.

Thomas Husted Kirkegaard: Det er meget bemærkelsesværdigt, at han har haft flere år med virkelig ivrig talentpleje. Han har sørget for, at det var hendes opera, der blev opført og ikke Jakob Fabricius', og han har trukket en masse tråde. Og når man kigger på Henrik Hennings som person, så tegner der sig et billede af en mand, som først og fremmest var forretningsmand, men som også var en noget sjusket forretningsmand, som tit blandede privatliv og forretning sammen.

Louise Trier: Middage med dyr vin og champagne, en rejse til Berlin. Det har ikke skortet på luksus, når Tekla har været sammen med Hennings og hans kone. Det er svært at vide, om Hennings afslag skyldes de lunkne anmeldelser af Skøn Karen eller det faktum, at Tekla nu er blevet gift og har udsigt til flere forpligtelser på hjemmefronten.

Thomas Husted Kirkegaard: Det må have været ret svært at forstå, hvorfor det pludselig så sådan her ud. Hun må også have tænkt over det tilbud, hun i sin tid fik fra forlaget Wilhelm Hansen. Hvis hun havde takket ja til det, så havde det måske været et forlag, der kørte mere professionelt, ville jeg tro og ikke var plaget af Henrik Hennings egne personlige luner.

Louise Trier: Året efter Henrik Hennings mærkelige brev kommer Svend til verden. Teklas og Frederiks første og eneste søn.

Thomas Husted Kirkegaard: Og der sker altså noget, da de får det her barn. Pludselig står Tekla både for at tjene pengene, og hun står for at passe barnet, og hun står for at passe hjemmet. Og Frederik var ikke nogen stor hjælp.

Louise Trier: Og det er altså fra 1904, at sporene efter Tekla pludselig slipper op. Og det er der en god grund til.

Thomas Husted Kirkegaard: Og faktisk så sker der det, at Tekla skriver selv, at hun lider af nervesvækkelse i tiden efter fødslen. Og det er jo nærliggende at tænke i dag, at hun faktisk får en fødselsdepression.

Louise Trier: Begge Teklas forældre er døde, og hun har ingen søskende. Så hun står mere eller mindre alene med det hele, og det bliver en hård start for hende. Svend Wandall, deres søn, skriver som voksen en bog om sine to forældre, og den giver blandt andet indblik i Teklas svære periode som nybagt mor.

Oplæsning fra Svend Wandalls bog: "Pasningen af den lille er et uhyre bjerg, som Tekla kæmper en heroisk kamp for at bestige. Men det er bjerget, der overvinder hende. Hun ønskede brændende at passe og opdrage sin lille dreng, men end ikke at amme orkede hun."

Louise Trier: Svend taber sig for meget, og det er derfor, at han en dag bliver hentet og bragt til børnehjemmet Sankt Lukas Stiftelsen af to damer i sorte drakoniske uniformer. Senere kommer han i pleje hos en plejefamilie, og først da han er to år gammel, flytter han hjem til Tekla og Frederik. Vi vender tilbage til, hvordan Tekla kommer igennem denne svære tid, for nu spoler vi tiden cirka ca. 120 år frem. Frem til et filmset i 2020, hvor sanger og sangskriver Soleima skal til at optage en musikvideo. Der er bare lige det, at Soleima er gravid.

Soleima: Jeg kommer ind på settet, og der er vildt mange mennesker.

Louise Trier: Soleima er gravid i 7. Måned og skal til at optage en musikvideo til hendes sang Force of Nature.

Soleima: Så der er ligesom bare fuld gang i den. Og jeg træder lidt ind, og folk er lidt sådan hey, hey, nå, vi... Har travlt med deres ting.

Louise Trier: Indtil nu har hun ikke tænkt over, hvad det indebærer at være popstjerne og gravid. Men den her dag ændrer det sig.

Soleima: Så der er alt muligt, der skal sættes op, og hele huset skal ligesom preppes.

Louise Trier: Soleima går ud i sminken og får lagt makeup, og så skal hun og hendes stylist ellers til at udvælge det tøj, som hun skal have på i musikvideoen.

Soleima: Vores reference var meget Dolly Parton, så det er sådan lidt den æstetik. Jeg elsker Dolly Parton.

Louise Trier: Så i bedste Dolly Parton stil iklæder hun sig glimmer kjoler og silkekåber og masser af fjer og blonder print.

Soleima: Og så tror jeg bare, at den kjole, vi ligesom forelskede os i, den viste rigtig meget.

Louise Trier: Men dér foran spejlet begynder hun pludselig at få nogle tanker, hun aldrig har haft før.

Soleima: Det er en sindssygt smuk rød blondeskjole. Den sidder tæt over brystet, og så skærer den ligesom lidt ind sådan lidt højt fra taljen, som maven på en eller anden måde bliver sådan lidt indrammet.

Louise Trier: Og det er dér foran spejlet, at dilemmaet pludselig dukker op.

Soleima: Det, der sker, er faktisk, at jeg tager mig selv i at tænke: Skal jeg ikke have noget større tøj på, eller skal jeg have den her kjole på, hvor man ser rigtig gravid ud i?

Louise Trier: Kan man tillade sig at se gravid ud i en musikvideo?

Soleima: Jeg tror faktisk måske også, jeg får sagt det til stylisten. Jeg tror vi er begge to lidt sådan lidt i chok. Og så er det man lige pludselig er sådan: wauw, hvor kommer det fra? Det jeg er bange for i den her situation, hvor jeg skal have den her kjole på. Det er nærmest sådan lidt noget kropsligt, hvor man tænker sådan, ej, det kan man da ikke. Man kan da ikke vise den gravide krop i den her setting på den måde. Det var meget tydeligt for mig, at da jeg lige havde tænkt det, så var det sådan meget nemt for mig. Og på en eller anden måde mærke det er helt forkert det her. Nu skal vi bare have den fedeste dag, og det er så dejligt, at jeg har mulighed for at have min gravide krop med i den her video.

Louise Trier: Så den røde blondeskjole ender altså med at komme med i musikvideoen. I dagene efter optagelsen laver Soleima et Instagramopslag, hvor hun viser sin mave og deler de tanker, hun oplevede på settet.

Soleima: Der er så sindssygt mange, der skriver hear hear, kender kender og alt muligt. Jeg følte virkelig, at der var mange derude, der bare var sådan. Den situation kender jeg godt.

Louise Trier: Der er altså masser af andre kvinder, som har stået i præcis samme dilemma som Soleima. Så hvad foregår der?

Soleima: Mine egne analyser af, hvorfor jeg tænker det er jo også, at jeg ser meget få gravide kvinder i popmusik. Altså på en eller anden måde, så tænker kroppen måske også, jeg ser det ikke. Jeg har ikke en rollemodel. Kan man det så? Mman kan jo også reclaime nogle af de der ting og blive sådan: Hey, nu vender vi det lige 180 grader. Jeg er jo også mega stolt og glad over, at jeg kan... eller det vil jeg i hvert fald gerne være med til at vise, at man godt kan lave popmusik og være mor og være over 30 og alt muligt.

Louise Trier: Så Soulaima ender med selv at være det forbillede hun har manglet og det værdisæt vil hun give videre til sin søn, som jo selv havde en diskret rolle i musikvideoen.

Soleima: Hele samtalen omkring det her er jo noget, jeg synes er sindssygt vigtigt at give videre til ham, og jeg håber, at han vil kæmpe den kamp.

Louise Trier: Lad os spole tiden tilbage igen for mere end 100 år tidligere, i starten af 1900-tallet slås Tekla med et opslidende ægteskab. Selvom hun kommer sig over fødselsdepression, og Svend flytter hjem igen, så er det langt fra lykken for hende. Det kan man læse i Svends fortælling om hans lille familie.

Oplæsning fra Svend Wandalls bog: Overanstrengelse og begyndende fattigdom kaster mørke skygger over deres tilværelse. Tekla er en tid ude af stand til at undervise. Digteren slider natten igennem med dårligt betalte oversættelser. Han flygter op på et tagkammer for at få arbejdsro, og hun klager over, at hun aldrig har en halv dag til sine musikalske arbejder og siger, at det er en hård skæbne for en komponist. Senere bliver det endnu mindre.

Louise Trier: Da Tekla for alvor kommer på benene igen går tiden med at forsørge familien ved at undervise og passe hus og barn ved siden af, mens Frederik hverken tjener særlig mange penge eller foretager sig noget husligt, for han prøver at slå igennem som digter.

Thomas Husted Kirkegaard: Den korte historie er, at han, at han ikke slår igennem som digter.

Louise Trier: Om det er det manglende gennembrud, der plager Frederik, er ikke godt at vide, men han bliver i hvert fald en bitter mand.

Thomas Husted Kirkegaard: Den kilde om Tekla Griebels og Frederik Wandalls ægteskab, som jeg bedst husker fra min forskning. Det er denne her tekst, som Tekla har skrevet sent i sit liv omkring Frederik Wandall.

Teklas stemme: Julie Bang: "Det er let for de udenforstående med det overfladiske kendskab til ham at sige, at han var upraktisk og sygelig melankolsk, irriteret, verdensfjern og en dårlig opdrager for sin søn. Alt dette var der noget om. Og hustru og barn kom til at lide under det".

Thomas Husted Kirkegaard: Det er en virkelig hjerteskrænende tekst, som stråler af smerte og skuffelse og en dyb familietragedie i virkeligheden.

Louise Trier: Tekla er gift med Frederik i femten formørkede år. Undervejs flytter de til Fredensborg nord for København langt fra det etablerede musikliv. Og imens bliver hun lige så langsomt en skygge af sig selv.

Thomas Husted Kirkegaard: Hvor hun før var en del af det offentlige musikliv, så forsvinder hun faktisk og bliver ret usynlig.

Louise Trier: Men i 1917 dør Frederik, og så begynder Tekla at dukke op til overfladen igen. Hun vender tilbage til at skrive musik, og hun prøver at få sine kompositioner opført på Det Kongelige Teater, men desværre uden held. Så da hun er en ældre dame i 70'erne, og helbredet for alvor begynder at skramle, så lægger hun en ny plan. En plan om at blive genopdaget af fremtiden. Ej, er det hendes erindringer eller hvad?

Thomas Husted Kirkegaard: Så er det erindringerne her, ja. Skal vi lige prøve at se. Det ligger i sådan en konvolut her. Og så ligger der to gamle hæfter her, hæfte 1 og hæfte 2.

Louise Trier: Vi er tilbage i arkivet på Musikmuseet. For 80 år efter Teklas død dukker hendes mange bedrifter og totalt ukendte historie op mellem hænderne på Thomas. Og det, hun har efterladt sig, viser, at modgangen ikke slog hende helt ud.

Thomas Husted Kirkegaard: Det første, jeg læser, det kan jeg næsten ikke være med at læse op, for der tænkte jeg, det siger allerede rigtig meget om, hvem hun er: "Min fader var afgjort et betydeligt talent, måske, ja, sandsynligvis bundet i den 'Bachske' slægt". Hold da op, tænkte jeg. Det er alligevel noget af en begyndelse på fortællingen om ens eget musikliv, at man skulle stamme fra Johann Sebastian Bach, som jo er en af de helt, helt store komponister fra Tyskland i musikhistorien. Jeg tror ikke, der er noget, der tyder på, at hun er af den Bachske slægt. Men det er jo vildt interessant, at hun skriver det som noget af det første. Det siger noget om, at hun har en selvfortælling om, at det er meget vigtigt for hende at få fortalt, at hun kommer af den her musikalske slægt.

Louise Trier: Og hun har simpelthen nummereret det hele, så der for hvert værk... Vi kigger også på værkfortegnelsen, hvor Tekla oplister over 100 værker. Den viser, at hun ikke er bleg for at forlænge listen med nogle lidt alternative typer af værker.

Thomas Husted Kirkegaard: Så har hun givet dem et nummer ude i siden, og har skrevet ca. hvornår de er blevet komponeret, og hun starter altså helt tilbage ved hvor hun skriver: "I en af mine faders dagbøger er nedskrevet nogle småstykker og fingerøvelser fra 4-års alderen. Jeg skal have sagt åh hvor dejligt, når jeg fandt små samklange". Så hun får det hele med. Og helt fra hun er 4 år, vil hun gerne have noteret de egentlige rigtige værker begynder her lidt længere nede omkring 18.

Louise Trier: Men hvordan lykkes det Tekla at gemme sine spor, så hun i dag er blevet genopdaget?

Thomas Husted Kirkegaard: Hun skriver selv, at hun er sikker på, at hendes tid skal nok komme. Hun skal nok blive opdaget engang i fremtiden.

Teklas stemme: Julie Bang: Når vi en dag har fået en række betydelige kvindelige komponister. Da vil den første af dem blive mindet. Men til den tid er hun død.

Thomas Husted Kirkegaard: Men man kan jo se, at 1930'erne går simpelthen med at lave værkfortegnelser, altså renskrive nogle af sine værker, som må have ligget i en grimmere kladde eller hvad ved jeg. Så det siger jo noget om, at hun på det her tidspunkt i de sidste 10 år af sit liv har indset, at jeg når ikke at få en karriere. Og det er et enormt arbejde at sidde og skrive sådan nogle noder rent, så de ser pænt og flot ud uden fejl. Og det vidner jo igen om en kvinde med et vist gåpåmod. Selvom hun har været alle mulige skuffelser igennem, så giver hun faktisk ikke op endnu.

Louise Trier: I løbet af de år Tekla bor i Fredensborg, er hun blevet venner med en 20 år yngre, velhavende kvinde, og da Tekla dør i 1940, sørger den her veninde for, at Teklas musik og livshistorie kommer på arkiv. Og på den måde bliver Tekla flaskepost sendt afsted til fremtiden, så den når frem til Thomas. Han finder operaerne Skøn Karen og Kong Hroars Skjalde og balletmusikken til I Rosentiden. Han finder alle korværkerne til kvindebevægelsen og et utal af sange. Han finder også musik til Henrik Ibsens drama: 'Når vi døde vågner'. Og han finder en pædagogisk indføring i musikteori og en feministisk roman med titlen Rigmor Bording og en hel masse flere værker. Og på falderebet er det værd at fremhæve et værk, som vi ikke har talt om endnu, og som kommer totalt bag på Thomas, nemlig den syrede musikteoretiske afhandling 'Tonernes mikrokosmos'.

Thomas Husted Kirkegaard: Tekla Griebels idé er, at den tonale musik, altså musik med en skala, der består af syv toner er et musikalsk billede af, hvordan kosmos hænger sammen. Når man har læst denne tekst, så åbner der sig jo bare en virkelig forunderlig verden af toner og farver, som ifølge hendes teori skulle hænge sammen og alle mulige forskellige både kristne begreber, men først og fremmest teosofiske begreber. Og det fangede bare min interesse, fordi her har vi altså en

komponist, som har skrevet meget musik i mange genre, har den her tydelige fortællelyst, men som også har store filosofiske ideer om, hvad musik overhovedet er, og hvordan musik hænger sammen.

Louise Trier: Og hermed slutter den her fortælling om Tekla Grike. Måske lykkedes hendes plan, så hendes musik får nyt liv.

Louise Trier: I hvert fald har Thomas nu skrevet hende ind i historien med en biografi om hende.

Thomas Husted Kirkegaard: Tekla Griebel er en virkelig interessant komponist, fordi hun er en god komponist i egen ret for det første. Hun har skrevet god musik, som har en kvalitet, der retfærdiggør, at hun bliver genopdaget i dag. Så er hun jo også virkelig værd at grave frem, fordi at vi mangler fortællinger omkring kvindelige komponister, så hun hun symboliserer rigtig godt nogle af de udfordringer der er i dag og dengang. Men først og fremmest, så er det simpelthen værd at lade hendes musik tale efter så mange års tavshed.

Louise Trier: Tekla er produceret af Mono Mono for Vores Tid med støtte fra William Demant Fonden. Du kan finde flere podcasts om historie ved at søge på Vores Tid i din podcastapp. Jeg hedder Louise Trier, og jeg har tilrettelagt den her serie sammen med Isa Naja Buhl. Mikkel Bøgeskov Andersson har lavet lyddesign og Rune Sparre Geertsen var redaktør, og Julie Bang har indtalt citater fra Teklas erindringer. Du hørte musik af Soleima og koncertoptagelser af Tekla Griebels musik. Til sidst en stor tak til alle seriens medvirkende Soffie Viemose, Soleima, Fallulah og ikke mindst musikhistoriker og forsker Thomas Husted Kirkegaard, som har gravet Tekla gribende historie frem fra arkiverne. Hvis du vil vide mere om Tekla, er der masser at hente i Thomas biografi, som er en del af serien Danske Komponister og udgivet på forlaget Multivers. Tak fordi du lyttede med.

[Vores Tid – Nationalmuseets Mediehus](#)

[Episode 5: Det sidste håb](#)

Lyddesign: Mikkel Bøgeskov Andersson

Produceret af MonoMono for Vores Tid